

Tanend vertrouwen in wetenschap?

In een lezenswaardig rapport beschreven het Rathenau Instituut en de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid onlangs het vertrouwen dat Nederlanders hebben in de wetenschap. Indirect is dat een graadmeter voor de waarde die u hecht aan de inhoud van dit blad.

Aanleiding voor het onderzoek was het vermoeden dat het vertrouwen in de wetenschap – mede door blunders in het klimaatdebat en fraude-affaires als die van Stapel en Poldermans – tanende is. Er blijkt geen duidelijke empirische steun voor die stelling in de literatuur aanwezig te zijn, maar longitudinale gegevens zijn schaars. Het meest interessante deel uit het rapport is dat waarin 801 Nederlanders van 18 jaar en ouder zijn gevraagd naar hun mening

over wetenschap en aanverwante zaken. Deze groep achten de onderzoekers representatief voor het hele land.

Het vertrouwen in wetenschap – waarbij de respondenten overigens primair denken aan bètawetenschappen, zoals geneeskunde – blijkt aanzienlijk en groter dan dat in andere instituties, zoals de regering, kranten en de rechtspraak. Gevraagd naar betrouwbare informatiebronnen over actuele problemen (opwarming van het klimaat, vaccinatie tegen een nieuwe besmettelijke ziekte) blijkt de wetenschap eveneens hoog te scoren. Het vertrouwen in degenen die wetenschap bedrijven is geringer, want lang niet iedereen vindt deze groep eerlijk en betrouwbaar en weinigen onderschrijven de stelling dat ‘de universiteiten ervoor zorgen dat wetenschappers vrijwel geen kans krijgen te frauderen.’

De mate van vertrouwen in wetenschap en wetenschappers hangt zicht-

baar samen met het opleidingsniveau van de respondenten. Gecorrigeerd voor algemene gevoelens van maatschappelijk onbehagen, frequent aanwezig onder lager opgeleiden, en voor het vermogen wantrouwen in instituties (zoals wetenschap) onder woorden te brengen, is die relatie minder helder. Goed nieuws voor huisartsen is dat bijna 40% van de respondenten hen rekent tot ‘de wetenschap’. Wel geeft het te denken dat medisch specialisten, werkzaam in academische ziekenhuizen, op dit punt ruim 70% scoren. Zijn medisch specialisten betrouwbaarder dan huisartsen, of wekt de academische setting nu eenmaal die suggestie? ■

Tjerk Wiersma

Tiemeijer W, De Jonge. Hoeveel vertrouwen hebben Nederlanders in wetenschap? Den Haag: Rathenau Instituut; 2013. www.rathenau.nl.

Meer kennis, evenveel PSA-aanvragen

Het screenen op prostaatcancer wordt niet aanbevolen in richtlijnen, maar is toch wijdverbreid. Helpt het om mannen beter te informeren over de zin en onzin van PSA-bepalingen, en daarmee het lukraak screenen te verminderen? Niet echt, zo blijkt uit recent onderzoek.

De Amerikaanse onderzoekers deelden bijna 2000 mannen van 45-70 jaar op in drie groepen: usual care (1), informatie over prostaatcancer en PSA op schrift (2), en informatie via een uitgebreide, interactieve website (3). In het jaar daarna gingen ze na of de kennis over PSA en prostaatcancer toenam, of de mannen tevreden waren over de

beslissing al dan niet te testen, en ten slotte of het testen daadwerkelijk verschilde tussen de groepen. Meer dan 80% van de mannen kon een jaar later worden bevraagd. Vergeleken met de usual care-groep, nam de kennis over PSA en kanker in beide geïnformeerde groepen significant toe, maar het verschil was zeker niet indrukwekkend. Ook hadden de mannen in beide interventiegroepen vaker een goed gevoel over de manier waarop de beslissing om al dan niet te screenen tot stand was gekomen. Tussen de groepen mannen die gebruikmaakten van het eenvoudige en goedkope papier en de mooie, gelikte website bleek geen verschil in effect aantoonbaar. Na 1 jaar bleek dat het percentage mannen dat zich het afgelopen jaar daadwerkelijk had laten testen in de drie groepen gelijk was,

en onveranderd ten opzichte van de baseline: bijna 60%. De conclusies uit dit onderzoek zijn niet moeilijk te trekken. Eenvoudige informatie op papier blijkt even effectief als filmpjes en websites. En voor verandering van gedrag rond het screenen is verandering van uitstraling en aanvraaggedrag van dokters waarschijnlijk veel belangrijker dan kennistoename bij patiënten. Maar dit geldt uiteraard alleen voor mannen en hun prostaten. ■

Henk Schers

Taylor KL, et al. Decision making in prostate cancer screening using decision aids vs. usual care: a randomized clinical trial. JAMA Intern Med. Doi:10.1001/jamainternmed.2013.9253.

Naschrift H&W8

In het augustusnummer is een insert van de farmaceutische industrie bijgevoegd die lijkt op en betrekking heeft op de eveneens bijgevoegde samenvattingskaart van de NHG-Standaard. Dit had niet mogen gebeuren. Wij bieden onze excuses aan als dit tot verwarring heeft geleid.
De redactie